

मिशन वात्सल्य या केंद्रपुरस्कृत
योजनेअंतर्गत सन २०२४-२५ करीता
चाईल्ड हेल्पलाईन या उपयोजनेसाठी
निधी वितरीत करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक- वात्सल्य-२०२४/प्र.क्र.४९/का-०८
नविन प्रशासन भवन, तिसरा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक- ५ मार्च, २०२५

वाचा :-

१. केंद्र शासनाचे निधी वितरण आदेश क्र. CW-II-२२/३/२०२४-CW-II (e-११३०४६) (१) व (२) दि.२०.२. २०२५.
२. वित्त विभाग परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३ दि.०८ डिसेंबर, २०२३

प्रस्तावना :-

मिशन वात्सल्य योजनेंतर्गत शासकीय तसेच, बाल सेवांशी संबंधित विविध योजना एकाच छत्राखाली आणण्यात आल्या असून, त्याद्वारे बाल न्याय अधिनियमान्वये नियंत्रित करण्यात येणाऱ्या बाल संरक्षण सेवांकरिता अंमलबजावणी यंत्रणांची तरतूद करण्यात आली आहे. सदर योजनेंतर्गत महाराष्ट्र बाल संरक्षण संस्था (मुख्य कार्यालय), राज्य दत्तक ग्रहण संस्था, जिल्हा बाल संरक्षण कक्ष, शासकीय बालगृहे / निरीक्षणगृहे, स्वयंसेवी बालगृहे / निरीक्षणगृहे, विशेष दत्तक ग्रहण संस्था, खुले निवारागृहे, बाल कल्याण समिती व बाल न्याय मंडळ या विविध घटकांकरीता कर्मचारी वर्ग, प्रशासकीय खर्च तसेच, इतर आवश्यक खर्च या बाबींसाठी अर्थसंकल्पात तरतूद करण्यात येते. याशिवाय सदर योजनेंतर्गत Non Institutional Care (Sponsorship/Foster care/After care), Creation of Capital Assets (Construction of CCLs including JJBs and CWCs), (Swachta Action Plan) आणि (Child Helpline) या नवीन उपयोजनांसाठी निधीची तरतूद आहे. सदर उपयोजनांकरीता केंद्र व राज्याकडून ६०:४० याप्रमाणात निधी उपलब्ध होतो.

बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) अधिनियम, २०१५ मधील कलम २(२५) अंतर्गत संकटात असलेल्या मुलांसाठी चोवीस तासांची आपत्कालीन पोहोच सेवा म्हणून चाईल्डलाइन सेवांची व्याख्या करण्यात आली आहे. महिला आणि बाल विकास विभागाने मिशन वात्सल्य या केंद्र पुरस्कृत योजनेची मार्गदर्शक तत्वे लागू केली असून त्यामध्ये बालकांसाठी आपत्कालीन आणि तात्काळ प्रतिसाद

देण्यासाठी सर्व राज्यांना २४x७ चाइल्ड हेल्पलाइन '१०९८' सेवा कार्यान्वित करण्याबाबत नमूद करण्यात आले आहे. मिशन वात्सल्य योजनेतर्गत सर्व राज्ये/केंद्रशासित प्रदेशांना चाइल्ड हेल्पलाइन करिता केंद्र शासनाकडून १००% अनुदानाची तरतूद आहे.

मिशन वात्सल्य योजनेतर्गत केंद्र शासनाकडून निधी प्राप्त करण्याकरीता राज्य शासनामार्फत केंद्र शासनास प्रस्ताव सादर करण्यात आला असून त्यानुषंगाने सन २०२४-२५ या अर्थसंकल्पीय वर्षाकरिता वाचा क्र.१ अन्वये केंद्र शासनाकडून चाइल्ड हेल्पलाइन या उपयोजनेसाठी (१००% केंद्र हिस्सा) निधी राज्य शासनास वितरीत करण्यात आला आहे. सदर निधी आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे यांना वितरीत करण्याची बाब शासन विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

मिशन वात्सल्य योजनेतर्गत सन २०२३-२४ या अर्थसंकल्पीय वर्षाकरिता केंद्र शासनाकडून प्राप्त झालेला चाइल्ड हेल्पलाइन या उपयोजनेसाठी (१००% केंद्रहिस्सा) निधी खालीप्रमाणे आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे यांना वितरीत करण्यात येत आहे.

(रु.लक्ष)

अ.क्र.	लेखाशिर्ष	अर्थसंकल्पीय तरतूद	वितरीत निधी
१	मागणी क्र. एक्स -०१ २२३५ - सामाजिक सुरक्षा व कल्याण, (०२) समाजकल्याण (१०२) बालकल्याण, (२०) मिशन वात्सल्य, (२०)(०७) चाइल्ड हेल्पलाईन (२२३५ डी४६२) (केंद्र १००%) ३१, सहायक अनुदान (वेतनेत्तर)	२०२४.००	६७३.२३५
एकूण		२०२४.००	६७३.२३५

२. सदर निधी वितरणाकरिता सदस्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य बाल संरक्षण सोसायटी, पुणे तथा आयुक्त, महिला व बालविकास आयुक्तालय, पुणे यांना नियंत्रक अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

३. सदर निधी आहरण व विनियोगाच्या अनुषंगाने केंद्रशासन व राज्यशासनाने वेळोवेळी दिलेल्या सूचना, वित्त विभागाचे निर्देश यांचे अनुपालन होईल याची दक्षता नियंत्रक अधिकारी व आहरण यांची राहिल.

४. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३ दि.०८.१२.२०२३ अन्वये त्या विभागाने दिलेल्या मान्यतेच्या अधिन राहून निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२५०३०५१६४३१३४९३० असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डॉ. निलेश ज. पाटील)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष/ सदस्य, विधानसभा/ विधानपरिषद, विधानमंडळ, मुंबई
४. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/ विधानपरिषद, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
५. मा.मंत्री/ राज्यमंत्री, महिला व बाल विकास यांची खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
६. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांचे उपसचिव, मंत्रालय, मुंबई
७. सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. प्रधान सचिव (व्यय), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे
१०. महालेखापाल- महाराष्ट्र-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर
११. महालेखापाल- महाराष्ट्र-१/२ (लेखा परिक्षा), मुंबई / नागपूर
१२. सर्व उपसचिव, सर्व अवर सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३. उपायुक्त (बाल विकास), महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे
१४. कार्यक्रम व्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य बाल संरक्षण सोसायटी, पुणे.
१५. कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प), महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना सदर निधी बी.डी.एस. प्रणालीवर वितरीत करण्याच्या विनंतीसह अग्रेषित.
१६. सर्व जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी.
१७. सर्व कार्यासने, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१८. निवड नस्ती, का-०८.